VELKÁ BOUŘE V ČESKÝCH ZEMÍCH

Jan Kotouč
Lucie Lukačovičová

BROKILON ALTERNATIVA

BROKILON

Jan Kotouč, Lucie Lukačovičová

VELKÁ BOUŘE V ČESKÝCH ZEMÍCH

Copyright © 2024 by Jan Kotouč & Lucie Lukačovičová
Cover © 2024 by Tomáš Flak
Maps © 2024 by Jana Šouflová
For Czech Edition © 2024 by Robert Pilch – Brokilon

ISBN 978-80-7456-605-9
ISBN PDF: 978-80-7456-606-6
ISBN ePub: 978-80-7456-607-3
ISBN Mobi: 978-80-7456-608-0

Jan Kotouč

Lucie Lukačovičová

Velká bouře v českých zemích

Nakladatelství BROKILON
PRAHA
2024

Jan Kotouč
V nakladatelství Brokilon

Cyklus České země *(základní řada)*
1. Nad českými zeměmi slunce nezapadá
2. Ofenziva českých zemí
3. Spojenci českých zemí
4. Bitva o české země

Cyklus České země *(samostatné knihy)*
Hrdinové českých zemí (antologie)
V tajné službě Koruny české

Velká bouře v českých zemích *(s Lucií Lukačovičovou)*
1. Velká bouře v českých zemích
*2. Vzestup českých zemí **
*3. Dědic českých zemí **

Cyklus Centrální impérium
1. Hranice impéria
2. Císař v exilu
3. Obránci civilizace
*4. Odkaz protektorů **

Cyklus Centrální impérium: Omega
1. Komanda Omega
2. Expanzní sektor

Mimo cykly
Strnadův efekt
*Válečné hry (povídky) **

*** připravujeme***

www.jan-kotouc.cz
lucie.lukacovicova.cz
www.brokilon.cz
www.facebook.com/brokilon

Tuto knihu bychom chtěli věnovat našemu prvnímu nakladateli, Egonu Čiernému. Byl učitelem a rádcem, který pro český trh našel Jiřího Kulhánka, Miroslava Žambocha, Františka Kotletu a také nás dva.

SEVERNÍ A STŘEDNÍ ČECHY

1848

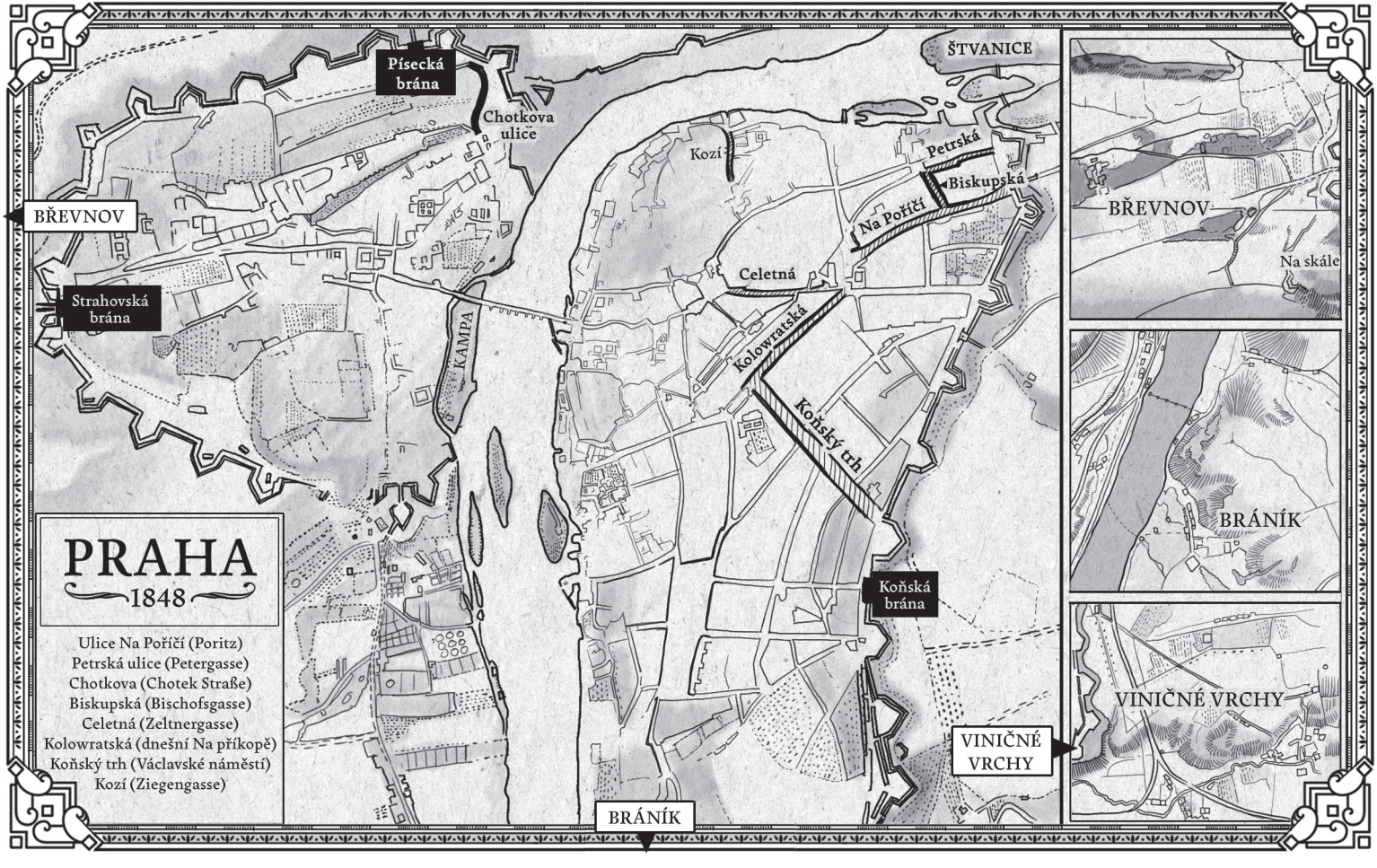
PRAHA
1848
Ulice Na Poříčí (Poritz)
Petrská ulice (Petergasse)
Chotkova (Chotek Straße)
Biskupská (Bischofsgasse)
Celetná (Zeltnergasse)
Kolowratská (dnešní Na příkopě)
Koňský trh (Václavské náměstí)
Kozí (Ziegengasse)
Písecká brána
Chotkova ulice
BŘEVNOV
Strahovská brána
KAMPA
ŠTVANICE
Kozí
Petrská
Biskupská
Na Poříčí
Celetná
Kolowratská
Koňský trh
Koňská brána
VINIČNÉ VRCHY
BRÁNÍK
BŘEVNOV
Na skále
BRÁNÍK
VINIČNÉ VRCHY

Prolog

Svět se změnil.

Náhle, nečekaně a nenávratně.

Bořivoj Ondrejka byl u toho. Viděl to, zažil to.

Myslel si, že už zažil všechno. A pak přišla velká bouře – *Velká bouře*. Jinak to lidé nebyli schopni nazvat. Země se otřásala celé dny, týdny nepřetržitě pršelo. Přišly příšerné povodně. Voda tekla proti proudu, jako by z moře dorazila obrovská vlna.

Ničilo to pole, chalupy, celé vesnice zmizely pod vodou.

A do toho bylo po většinu dní zataženo jako při té nejhorší letní bouřce.

Trvalo to dlouho.

Lidé panikařili, utíkali, ale neměli kam, vypadalo to všude stejně. V Ondrejkově rodném Ústí byly davy. Spousta lidí přicházela až z německých zemí, mluvili o ještě horších záplavách, o zvednuté hladině moře.

Ale to nebylo všechno.

Přicházeli jiní lidé. Nesli jiné zvěsti. Z větších dálek. O záplavách. O chaosu ve Vídni. Někteří dokonce tvrdili, že ve Vídni není vláda a císař pán je mrtev.

Ale nejděsivější byly zvěsti až z dalekého východu. Mluvilo se o tom, že na samém východním cípu monarchie zmizelo *všechno*. Místo hor a země se tam objevilo obrovské moře. Jako by někdo kus světa uřízl.

Nikdo ale netvrdil, že to viděl, všichni to jen slyšeli od někoho jiného.

V Mělníku se o tom ale mluvilo pořád – a rostla zvědavost.

Nakonec přišel na řadu Ondrejka.

Dělal posla pro různé pány v severních Čechách, vozil zprávy. Měl dobrého koně a sjezdil království křížem krážem. Jedním z jeho klientů byl i vážený pán Richard Mělnický, majitel textilky v Mělníku. Požádal ho, aby se vypravil na východ a osobně ty zvěsti prověřil.

Chtěl si ho najmout, ale Ondrejka byl sám zvědavý a tuhle práci vzal jen s příspěvkem na cestovní náklady.

Vyrazil z Prahy a mířil do Prešova. Cestu dobře znal, i tyhle oblasti Uher. Na vojně sloužil u kavalerie a posádkou byl na východním Slovensku. Tam se naučil jezdit na koni.

Cesta ale nebyla tak dobrá, jak si pamatoval. Stejný chaos, jaký panoval doma, viděl všude, kudy jel.

Hordy zoufalých lidí, které voda připravila o všechno. Neměli střechu nad hlavou, žádné věci, žádné jídlo. Touhle dobou by normálně probíhala sklizeň, ale spousta úrody byla zničená.

Viděl rozmáčená pole, shnilé plodiny.

To ale nebylo to nejhorší.

Spatřil i hořící statky, ba celé vesnice. Tohle dělali lidé lidem. Skupiny banditů nebo prostě jen zoufalců útočily na pole, kde bylo dost jídla, kde se podařilo úrodu sklidit, a braly si všechno pro sebe.

Útočníci vypalovali, vraždili.

Lidé se zabíjeli pro jídlo.

Ondrejka se několika vesnicím musel raději vyhnout, pár dnů se ukrýval v lesích. Jeden závozní hostinec, ve kterém na cestách běžně přespával, byl úplně opuštěný. Další vypálený.

A k tomu ty povodně. Spousta mostů, které znal, byla zničena. Několikrát se musel s koněm brodit.

Labe, Orlice, Bečva, Odra… Všechny řeky, které po cestě potkal, byly rozvodněné. Všechny pachy přebíjel smrad bahna. Voda a bahno.

V Uhrách probíhaly nepokoje už před Velkou bouří. V celé Evropě to ten rok vřelo. To ale způsobilo, že ještě víc loupeživých band mělo dobrou výzbroj. Skupiny vojáků nebo celé kompanie dezertovaly a staly se z nich další hordy banditů.

Tři dny se schovával v Trenčíně, kde se dvě takové skupiny střetly a bojovaly mezi sebou. Potom se teprve odvážil znovu vyjet.

Nakonec se dostal do Prešova a pokračoval dál. Na severovýchod k Dukelskému průsmyku.

Tam už ale nedojel.

V místě, kde měl být průsmyk, nenašel nic.

Jen vodu.

Nekonečnou pláň vody na východ od Dukly.

Tam Ondrejka stál a zíral. Jeho kůň vyděšeně ržál a tahal jezdce za uzdu, jako kdyby chtěl od toho příšerného výjevu uprchnout.

Rozbouřené vlny bičovaly hladké a rovné skály vypadající, jako by je nějaká nebeská bytost uřízla pilou. Tak byly rovné a hladké.

Déšť bubnoval na Ondrejkův klobouk a plášť, ale on si toho nevšímal.

Na vojně sem se svou eskadronou jezdíval. Navštěvovali všechny vesnice dál na východ. Snina, Pichne, Hostovice, Osadné…

Někde znal dívku, někde dobrou hospodu…

Teď tam nebylo nic.

Vůbec nic.

Jen voda.

Nové moře.

Zmizelo všechno za Duklou.

Nenávratně.

Svět se změnil.

1.

Zabušení na dveře přehlušilo i hromobití venku.

Richard Mělnický zvedl hlavu od posledního vydání *Pražského posla*, do kterého se opakovaně pokoušel začíst.

Na stropě se třepotaly záblesky světla od svíček na lustru. Okna domu, stojícího na rozlehlém pozemku za Mělníkem, zalévaly proudy deště. Pracovnu osvětlil náhlý blesk.

Zabušení se opakovalo. Richard slyšel zvenku nějaký hlas.

Vyšel z pracovny a sešel po schodech do hlavní haly svého domu. Tam už panoval rozruch. Z kuchyně vyběhla služebná, Johanka, a běžela ke dveřím. Za ní šel i čeledín Arnošt.

„Otevřete! To jsem já, Ondrejka, otevřete!“

Ondrejka!

Johanka otevřela dveře hned, jak jí Mělnický dal drobným kývnutím pokyn. Z deště vpadl dovnitř muž v klobouku. Za ním bylo slyšet zoufalé ržání koně.

„Bořivoji!“

Bořivoj Ondrejka byl promočený na kost, třásl se, ale šel vzpřímeně. Mělnický si ani nedovedl představit, jak šílenou musel vážit cestu.

„Jsem… zde, jak jsem slíbil."

„Johanko, postav na čaj! Arnošte, postarej se o koně!"

„Jak si milostpán přeje."

Mělnický popadl Ondrejku za ramena. „Pojďte, příteli. Půjdeme ke kamnům. Musíte se usušit."

Do haly už vpadla jeho manželka Agáta a opatrně se zeptala: „Co se děje?"

Mělnický měl chuť poslat ji zase spát, říct jí, ať si s ničím nedělá starosti, a věděl, že spousta mužů – Čechů i Němců – by to udělala. Ale on znal Agátu příliš dobře a stačil jeden pohled do jejích modrých očí, aby mu bylo jasné, že se rozhodně nemá snažit ji jakkoli vystrnadit. Agáta chtěla být u všeho.

„Nech prosím zatopit v salonu, drahá," řekl nakonec.

*

O deset minut později seděl Bořivoj Ondrejka už v suchých šatech a v salonu u rozpáleného krbu a popíjel horký čaj, do kterého mu Johanka přilila trochu rumu *Stroh*.

Richard Mělnický a jeho choť ho jen pozorovali, nespěchali na něj. Ondrejka nakonec začal sám.

„Dojel jsem tam… až na kraj… na kraj světa."

„Co se stalo?" vybídl ho Mělnický.

„Je to… jako z Apokalypsy, milostpane Mělnický. Nebudou… nebudou tomu věřit."

„Co se stalo?"

Mělnický slyšel už od léta všemožné zprávy odevšad. Už od chvíle, kdy se v květnu začala třást země, oblohu několik dnů křižovaly obrovské blesky a potom vytrvale lilo.

A chaos. Nikdo nevěděl, co se stalo, ale bylo jasné, že něco špatného postihlo Rakousko a s ním i Evropu a možná i celý svět.

Mělnický farář to považoval za boží trest, za znamení posledního soudu, a nebyl jediný. Jiní lidé jednoduše panikařili. Do toho všeho jen kusé zprávy, co se děje v Praze, a prakticky žádné z Vídně nebo

Uher. Léto bylo poznamenáno chaosem, lidé se drželi svých životů s křečí tonoucího, který se chce udržet alespoň v nějakém světě, kterému rozumí. Většina Mělníka měla přes léto ale jiné problémy, prudké deště rozvodnily Labe i Vltavu a v celé oblasti byly povodně. Z německých zemí přicházely ještě děsivější zprávy o velké vodě z moře, která zatopila skoro celé Prusko a dále stoupala. Kromě toho bylo léto netypicky chladné a úroda špatná. Teprve teď, na začátku září, se lidé začali pomalu vzpamatovávat a ptali se, co se vlastně stalo.

„Dorazil jsem do Prešova… před třemi týdny. Bylo to… šílené. Davy lidí, zoufalci, uprchlíci. Myslel jsem si, že je to pořád kvůli válce, co tam ještě zuří."

Mělnický přikývl. Rok 1848 byl šílený už před květnovou Velkou bouří. Uherské povstání proti rakouské moci se rozhořelo v březnu a Rakousko bylo jako na trní. Císařpán sice slíbil zrušit poddanství, vyhlásit konstituci a odebrat moc vrchnosti, ale všechno spělo kupředu příliš pomalu. V celé Evropě to letos vřelo. A Velká bouře to ještě zhoršila.

„Potom jsem jel dál a viděl jsem… prostě… kusy skal pryč, jako kdyby je něco uřízlo. Jako kdyby nějaká nebeská bytost přišla a uřízla všechno. Všechno je rovné, hladké a za tím není nic."

„O čem to mluvíte, člověče? Vyjadřujte se jasně."

Ondrejka se posilnil čajem – nejspíš ještě víc ocenil přimíchaný rum – a zhluboka se nadechl.

„V Uhrách, na východním Slovensku, u Dukly… končí svět. Je tam rovná čára, země a hory a domy a města za tou linií prostě *zmizely*. Teď je tam jen voda. Není tam vůbec *nic*! Všechno zmizelo."

*

„Jsem rád, že nás přijali, pane starosto."

Jan Beran, starosta Mělníka, se na své dva hosty usmál, ale po brunátné tváři mu stekla kapička potu. „Vždycky mám čas na tak váženého občana, jako jsou oni, barone Mělnický. Jak bych mohl nepřijmout Přemyslovce!"

Mělnický jen vážně přikývl. Když se před dvěma lety přestěhoval z Ústí nad Labem do Mělníka, vzbudilo to pozdvižení. Mělnický byl v kruzích českých vlastenců dobře známý, pocházel z bohaté rodiny urozených českých pánů. Rakouské mocnářství rod Mělnických tiše ignorovalo, ale oni pocházeli z dlouhé vedlejší větve Opavských Přemyslovců z Ratiboře, jejichž původ sahal až ke knížeti Valentinovi Hrbatému, poslednímu Opavskému Přemyslovci. Někteří heraldici sice jeho nárok označovat se za Přemyslovce zpochybňovali, ale čeští vlastenci ho přijali za svého. Vlastenecká společnost se probouzela a spolu s rostoucím zájmem o český národ, českou historii a o český jazyk ocenila i potomka slavného rodu českých panovníků táhnoucího se od Přemysla Oráče po Elišku Přemyslovnu. Bylo jedno, jak moc vedlejší ta větev je, důležitá byla samotná idea. Dokonce i Josef Kajetán Tyl napsal před čtyřmi lety o Mělnickém článek do *Květů*.

Samotný fakt, že Mělničtí byli bohatí a Mělnického otec založil v Ústí slavnou přemyslovskou textilku, je v severních Čechách ještě víc zviditelnil. Mladý Mělnický podnik dále rozšířil a cíleně tam zaměstnával pouze Čechy. Kromě Ústí otevřel textilní obchod v Litoměřicích, Mladé Boleslavi a nakonec i u Mělníka, kam se s manželkou přestěhoval. Místní noviny byly nadšené, že „Přemyslovec Mělnický jde do Mělníka“. Kromě toho, že na rozdíl od německého Ústí se jednalo o ryze české město, šlo také o místo, odkud pocházela samotná svatá Ludmila.

Starosta Beran tedy po právu mluvil o váženém občanovi, ale na jeho tváři bylo patrné, že tíha těchto zoufalých časů na něj doléhá. Mělnický se neusmál, místo toho pokynul Ondrejkovi, ke kterému se otočil i starosta se zdvořilým: „A vy ráčíte být?“

„Toto je Bořivoj Ondrejka, můj přítel z Ústí. Je to cestovatel, projezdil celou monarchii křížem krážem. Říká se o něm, že je dobrodružná povaha.“

„Těší mě, vašnosti,“ řekl Ondrejka a Beran jim oběma pokývl, aby se posadili.

„Mě rovněž, pane Ondrejko, ale povědí mi, co jich ke mně přivádí?“

Starostova kancelář na radnici měla několik křesel k přijímání návštěv. Tam nyní Beran uvedl své hosty a ti mu začali vyprávět.

Jako první se slova ujal Mělnický. „Po té… Velké bouři, jak tomu lidé říkají, jsem slyšel zvěsti o tom, co se dělo ve světě. Tady v zemědělském vnitrozemí jsme zažili jenom třas země, deště, povodně a špatnou úrodu. To samo o sobě je vážné, ale chtěl jsem zjistit, jak se mění svět. Německé země na sever od nás se zatápí, ale slyšel jsem o něčem mnohem horším v Uhrách."

Beran mávl rukou. „O tom jsme slyšeli všichni. Nějaké zvěsti o zmizelé pevnině, ale i o dracích v Anglii nebo o ledových obrech ve Švédsku."

„Bohužel, vašnosti. Ne všechny tyto příběhy jsou výplodem lidské fantazie. Na můj popud se Bořivoj vydal do Uher, aby osobně posoudil, co se stalo se světem. Věřte mi, rád bych řekl, že veškeré vyprávění přehánělo, ale není tomu tak."

Beran zpozorněl. „Co říkáte?"

Ondrejka se dal do řeči a detailně starostovi vylíčil to, co předchozí noci pověděl Richardovi a Agátě Mělnickým.

Beran poslouchal a jeho brunátný obličej pozvolna bledl.

„Ale… to… to přece není možné. Měl snad farář König pravdu? Je to konec světa?"

„Nevím, jestli je to konec světa, vašnosti," řekl Mělnický. „Ale svět se nepochybně změnil. Dovoluji si jim ukázat i tyto dopisy, které jsem dostal. V Uhrách se opravdu bojuje, ale není jasné, jestli je to pokračování tamního povstání. Vídeň nijak nereaguje, moji vídeňští dodavatelé mluví o bojích v ulicích, o naprostém bezpráví a… šíří se, že císař pán je po smrti."

„Co to říkaj!" Beran se málem pokřižoval.

„To, co zničilo pevninu na východ od Dukly, ať už to bylo cokoli, zasáhlo i jinde. Celá císařská rodina byla v době Velké bouře na Hofburgu v Innsbrucku. Celá oblast byla prý zničena, celý Innsbruck vymazán stejně jako země za Duklou."

„Ale… mají pro to snad důkazy?"

Mělnický zavrtěl hlavou. „Ne, do Alp se žádný můj posel ještě

nedostal, ale napovídá tomu to, co slýcháme tady. Vláda ve Vídni se neozývá, ve velkých městech vládnou úředníci ze setrvačnosti. Nevíme, co se děje v Olomouci, Brně, Prešpurku, Pešti... Všude je bezvládí. A co teprve Praha? Jsme od ní kousek a už ani nechodí pravidelné listy od místodržícího Thuna vyzývající ke klidu. Od mých známých na posádce v Terezíně vím, že ani pravidelná vojenská hlášení hraběte Windischgrätze nechodí."

Starosta nakonec pokýval hlavou. „Dobrá, pane barone, chápu je, ale co s tím mám dělat? Že tragédie postihla svět, už víme. Velká tragédie a katastrofa, jak nám tu pan Ondrejka potvrdil, ale co s tím můžeme udělat my?"

„Chtěl jsem vám to hlavně sdělit, pane starosto," řekl Mělnický. „Hrozí nám bezvládí. Je dost možné, že padla monarchie."

„Probůh, mlčej!" Beran těkal očima sem a tam, jako by si nebyl jistý, odkud vyskočí tajný policista a zatkne je.

„Mluvím vážně, pane starosto. Ještě v březnu letošního roku císař pán slíbil konstituci, odebral politickou moc vrchnosti a slíbil do roka zrušit robotu. Samé nové věci, nové možnosti. V Praze jsme svolali Slovanský sjezd... a do toho přišla Velká bouře. Pane starosto, v celé říši je bezvládí, můj přítel fyzik Hans Knopp tomu v našem posledním dopise říká ‚mocenské vakuum'. Někdo se nakonec ujme moci. *Nebude* legitimní vláda. A tady v Čechách k tomu dojde tím spíš."

„Nevím ale, proč s těmihle řečmi choděj za mnou!" zanaříkal Beran a podíval se na Ondrejku. Ten jen tiše pozoroval, o čem se oba muži baví.

„Jako starosta města, byť malého, můžete tuto zprávu předat lidem," řekl Mělnický. „Utišit je a vysvětlit jim, že v příštích týdnech a měsících musíme ještě více držet pospolu. Nejen Mělničtí, ale hlavně Češi, vlastenci."

Bylo mu jasné, že Beran není do celé té myšlenky českého vlastenectví a národního obrození tak zapálený jako Mělnický, ale to nevadilo, pokud se mu povede utvrdit ho v tom, že...

Než ale stihl starosta cokoli říct, do jeho pracovny vpadl asistent.

„Pane starosto!"

„Co chtěj, Koubek? Neviděj, že mám jednání!“

„Prosím za prominutí, pane starosto!“ řekl asistent udýchaně. „Něco se semlelo, u sýpek jsou vojáci. Z Prahy… oni… oni zabavují obilí.“

*

Tři muži – starosta, obchodník a cestovatel – se prodírali davem. Kolem sýpek s obilím se srotili obyvatelé města i přilehlých obcí. Mělník byl významným zemědělským městem a důležitým zdrojem potravin pro Prahu.

Teď Mělnický spatřil vojáky, jak nakládají obilí na velké vozy. Všichni měli bílé kabátce rakouské armády. Bylo jich alespoň šedesát nebo sedmdesát. Polovina nakládala, polovina s puškami v rukou blokovala přístup lidí ke skladům.

„Co se to tady děje?!“ zvolal Beran. „Já jsem zdejší starosta!“

Vojáci ho buďto neslyšeli, nebo ignorovali. Spousta místních se ale seběhla ke starostovi a k Mělnickému.

„Pane starosto, musíte jim domluvit!“

„To jsou všechny naše zásoby na zimu!“

„Pane Mělnický, musíte jim něco říct!“

„Díkybohu, že jste tady, barone Mělnický, promluvte s nimi jako Přemyslovec!“

„Milostpane Mělnický, udělejte něco!“

Mnohem víc lidí mluvilo na Mělnického než na starostu. Richard na to byl zvyklý, starosta si toho nejspíš ani nevšiml, jen se díval na vojáky. Znovu zvolal: „Co se to tu děje?!“

Na jednom z vozů stál muž s velkým knírem a v trochu jiné uniformě. Mělnický poznal, že to je oficír, i když hodnost nerozeznal.

„Obstaráváme proviant pro rakouskou císařskou armádu!“ řekl v němčině.

„Jakým právem? Není válečný stav!“

„To se mýlíte! V Praze zuří boje v ulicích, po celé monarchii se od květnové katastrofy šíří neklid a je potřeba, aby vojska byla dobře

zásobena a mohla bojovat proti nepříteli! Jakýkoli pokus o odpor je vlastizrada!“

Vojáci dál nakládali obilí. Starosta zase zbledl a o dva kroky ustoupil. Mělnický si uvědomil, o co jde. Zmínka o vlastizradě toho muže zaskočila. O to víc, když stál čelem k desítkám vojáků s puškami. Mimoděk udělal několik kroků vzad.

Ale lidé k nim nadále vzhlíželi. Lidé z Mělníka, Češi. Vzhlíželi k nim, čekali, co udělají.

Vzhlíželi k němu.

Ne, oni čekali, co udělá *on*.

Co udělá Přemyslovec.

Richard Mělnický si uvědomil, že ať už je starostou kdokoli, Mělničtí právě teď vzhlížejí k němu.

Popošel dopředu. Od vojáka hlídajícího vůz ho dělil pouhý krok. Podíval se na důstojníka.

„Kdo vám vydal tyto rozkazy?!“ zakřičel, aby ho všichni slyšeli. „Tohle obilí, tohle jídlo, patří obyvatelům města!“

„Jídlo patří říši,“ namítl oficír. „Je to z rozkazu místodržícího Sieglera.“

„*Místodržícího*? Jakého místodržícího?“

„Místodržícího českých zemí jménem habsburské monarchie. Císař pán je nezvěstný a vídeňská vláda se zhroutila. Nový ministerský předseda přesunul vládu dočasně do Grazu a odtamtud vyslal místodržícího Sieglera, aby převzal kontrolu nad českými zeměmi a ujal se funkce místodržícího, dokud nebude obnovena řádná mocenská struktura!“

„Ujal se funkce? Jakým právem?! Místodržícího máme, hraběte Thuna!“

Dav začal něco pokřikovat. Vojáci evidentně znervózněli. Důstojník viděl, co se děje, ale nevěděl, kdo je ten muž zač, jen tušil, že tenhle člověk je pro místní určitá morální autorita. Možná proto se rozhodl se s ním dál bavit.

„Božím právem a z pověření ministerského předsedy jednajícího jménem monarchie. Bylo potřeba, aby se toho někdo ujal.“

„Co hrabě Thun a… maršál Windischgrätz?“

Mělnický věděl, že Windischgrätz je velitelem posádky v Praze a poslední dobou z něj byli obrozenci nervózní, když v Praze zesílil hlídky kvůli svolání Slovanského sjezdu. Spousta obrozenců vnímala Windischgrätze jako symbol represí v této revoluční době. Ale to bylo před Velkou bouří. Potom se podle všech zpráv Windischgrätz snažil udržet pořádek ve všem tom chaosu a aktivně jednal i se spoustou představitelů české inteligence.

„Oba zmizeli během nepokojů v pražských ulicích,“ řekl důstojník. „Polní podmaršálek Siegler na sebe musel vzít veškeré politické i vojenské vedení země a na něm je zodpovědnost za nastolení pořádku. Vydal rozkaz, aby všechny potraviny byly skladovány na jednom místě a zajistila se distribuce mezi nejpotřebnější!“

„Nejpotřebnější! Úroda byla špatná, v celé monarchii jsou povodně. Rozvodnilo se všechno od Berounky po Dunaj. Úroda hnila a vy berete obživu pro místní lidi! Pro jejich rodiny!“ Přešel do češtiny. „Berete jídlo místním lidem! Jejich rodinám!“

„Vojenské potřeby jsou přednější!“ zvolal důstojník. Mluvil německy, ale nejspíš rozuměl, co mu Mělnický povídá.

„Nemůžeme vás nechat to jen tak udělat!“ zvolal Richard Mělnický a opět udělal krok dopředu.

Dav se pohnul s ním.

To už ale voják nejblíž k Mělnickému otočil pušku a pažba narazila Mělnickému do břicha.

Zatmělo se mu před očima a padl na dlažbu.

Slyšel křik, útok na něj rozlítil dav.

Ne… nedělejte to… řekl v duchu.

Dav ho ale neslyšel. Úplně viděl tu lidskou vlnu, která se vydala na vojáky.

Potom nastala střelba.

2.

Další ráno, další kocovina.

Dalibor Šár se se zavrčením vyhrabal z peřin a několik minut se držel za hlavu, u čehož vytrvale mrmlal. Nezlobil se na kocovinu ani si nesliboval, že už nikdy nebude pít, na to byl sám k sobě až příliš upřímný. Alkohol mu pomáhal jako nic jiného, i kocovina už byla věrným přítelem. Bolest mu nevadila, znamenalo to, že alespoň něco cítí.

U lavoru se opláchl vodou a potom v dlouhé bílé košili přešel do světnice. Venku řvali ptáci, což mu napovědělo, že několikadenní déšť konečně ustal. Křik ptáků ale na kocovinu nebyl nejlepší, takže Šár zavrhl myšlenku, že se půjde nadýchat čerstvého vzduchu. Nejdřív snídaně.

Ve sklepě našel tři vejce, která mu v pondělí přinesla paní Vomáčková – nebo to bylo úterý? V každém případě měl co jíst. A navíc byla vejce na kocovinu ideální.

Rozpálil kamna, kydl na litinovou pánev trochu sádla a potom tam rozklepl tři vejce. Míchal a u toho přes opar bolesti přemýšlel, kde má čaj. Nejspíš mu už došel. Bude se muset odpoledne stavit v Zeměchách v krámě u Tadeáše, jestli nemá, ale spíš mít nebude. Něco takového se dováželo. Kávu už nikdo neviděl celé týdny.

Možná se na to prostě vykašle. Však kam by chodil? Stejně to bylo jedno.

Dřevěnou měchačkou míchal vejce. Také v hájovně míval vlastní slepice, ale během toho divného léta mu všechny pošly. Možná se o ně měl lépe starat, všichni to říkali. Vomáčkové slepice přežily, i Hartmanovy slepice tu byly. Jenže ti všichni měli důvod se o něco starat.

Ano, měl jsem tu slepice. Taky jsem tu měl rodinu, pomyslel si, ale rychle se za tu myšlenku proklel. Ne, nad tím nesmí přemýšlet!

Možná by si mohl místo kávy či čaje dát další pálenku. Rozhlédnutí po světnici mu ale napovědělo, že tyhle zásoby mu už také došly.

Dobře, takže se přece jen budu muset vypravit do Zeměch. Třískal pro mě má stranou dva demižony domácí slivovice, které vyrobil ze svých švestek.

Úroda sice byla špatná, ale nějaké zásoby stále byly.

Sklepl si vejce na talíř, vzal dva krajíce chleba a pustil se do snídaně.

Bolest hlavy brzy částečně polevila, Šár byl už schopný trochu uvažovat. Věděl, že by dnes měl obejít lesní rajon na jih od Zeměch až směrem na Otvovice. Odkládal to už dva dny.

Občas si říkal, proč se vůbec s tím vším obtěžuje. Před Velkou bouří to bylo ještě horší, to se ostatní sice tvářili, že ho chápou, ale stejně čekali, že „bude chlap“ a „najde si novou ženu“ a „vrátí se do práce“. Šár tehdy už jenom čekal, kdy mu přijde dopis z vrchnostenské kanceláře, kterým bude zbaven funkce obecního hajného. Po Velké bouři ale měl celý svět jiné starosti a ze setrvačnosti se nic nezměnilo. Komu by po takové katastrofě vadil jeden přiopilý hajný?

Posledním kouskem chleba vytřel talíř a olízl si prsty. Možná na tu pochůzku půjde. Nevěděl vlastně, proč by neměl. Vlastně se mu to líbilo, kdysi obzvlášť, když…

Zabušení na dveře mu připomnělo, že hlava stále dokáže pořádně bolet.

„Pane hajný! Pane hajný, pro pána svatého, jste tady?!“

„Co je, sakra, nemlaťte tak!“ zavrčel Šár, ale jeho vlastní hlas hlavě příliš nepomohl.

Došel ke dveřím a otevřel.

Venku stál vytáhlý pohublý mladík, alespoň o hlavu vyšší než Šár, a jeho světlé vlasy úplně zářily. Byl to Karel Hartman, syn od Hartmanů, co měli statek za vesnicí. Na půl cesty mezi Zeměchami a hájovnou.

„Pane hajný, to jsem rád, že jsou tady!“

„Co je, Kájo?“

„Pane hajný, prosím, pomozte nám! Vojáci… vojáci přišli na náš statek!“

„O čem to mluvíš? Jací vojáci?“

„Ráčej vodpustit, já… nevím, jaký vojáci. Prý jsou z Prahy a přišli pro naše obilí. Berou nám všechno, pane hajný! Obilí, slepice…“

„Dobře, dobře. Vojáci z Prahy, a co s tím mám dělat?“

„Já… nemohli by jim domluvit? Vysvětlit, že šlo o vomyl? Pane hajný…“

Šár otevřel ústa, aby namítl, že hajné často dělají vysloužilí vojáci z regimentů polních myslivců a často tedy taky bývalí vojáci. Několik jeho známých bylo před rokem povoláno, aby sloužili s Radeckým v Itálii. Samotného Šára mohli technicky povolat do *Landwehru*. Ale viděl ten výraz v Kájových očích a bylo mu jasné, že chlapec by to stejně nepochopil.

„Dobře, počkej chvilku, než se obléknu,“ řekl nakonec. Mladík si evidentně ani neuvědomoval, že mu hajný přišel otevřít bos.

Netušil, proč se vůbec obtěžuje, ale věděl, že kdyby jen seděl v hájovně a brečel sám nad sebou, nepomohlo by mu to. A pálenku už doma nemá.

Neměl představu, co chce vlastně dělat, ale vlastně mu to bylo jedno.

Rychle si natáhl kalhoty, utáhl kšandy, popadl kabátec a nakonec si vzal perkusní brokovnici, kterou používali rakouští myslivci, ideální zbraň na bažanty. Měl v hájovně i jiné zbraně a zauvažoval, že si vezme vojenskou perkusní kulovnici, když mu oči spočinuly na

další zbrani, která visela ve světnici na zdi. Po krátkém zaváhání si dal brokovnici na záda a sundal ze zdi šarlsvilku. Francouzskou pušku vzor 1822, kterou používal ve Španělsku.

Kája Hartman už netrpělivě čekal a téměř vyběhl zpátky ke statku. Šár ho pomalu následoval.

Měl jsem ve čtrnácti taky tolik energie?

U statku byli za chvíli.

Pan Libor Hartman ležel na zemi a jeho žena u něj klečela. Obličej měl od krve a nad ním se výhružně tyčil voják s puškou, nejspíš augustinkou. Šárovi hned došlo, že se majitel statku bránil a vysloužil si ránu pažbou do tváře, nejspíš měl zlomený nos, možná i lícní kost, ale hýbal se a vypadal, že bude žít.

„Tatínku!“ Kája se rozběhl k otci. Voják poodstoupil a měřil si mladíka obezřetným pohledem, ale rozhodně nechtěl střílet na někoho tak mladého.

Potom si všiml Dalibora Šára v zeleném mysliveckém stejnokroji a se dvěma puškami na zádech. Otočil se k němu a udělal dva opatrné kroky.

Hajný byl úplně nový prvek na scéně. Šár viděl, že si ho voják měří a ostatní se k němu hned přidali.

Šár sám také posuzoval celou situaci, v hlavě se mu rozběhl dávno zapomenutý vojenský instinkt.

Bylo jich pět. Ten s puškou zjevně držel stráž, tři další ze stodoly nosili pytle s obilím na vůz, na kterém nejspíš i přijeli. Pátý seděl na koni a na všechno dohlížel, to byl určitě jejich velitel. Také jako jediný neměl pušku, jen pistoli v pouzdře na sedle.

Ten se nyní k němu otočil i s koněm. Šár zůstal v dostatečné vzdálenosti na svahu nad statkem, byl od nich dost daleko, aby měl přehled, ale dost blízko, aby si rozuměli.

„Dalibore, prosím, pomoz nám!“ zavolala paní Hartmanová.

„*Ruhig!*“ okřikl ji oficír, ale opět se obrátil na Šára.

„Dobré ráno,“ pozdravil je Šár. „Slyšel jsem, že se tu děje nějaké pozdvižení.“

„Nic, čím byste se měl zabývat, *Herr Jäger*,“ řekl oficír – Šár ho

viděl dost jasně na to, aby poznal, že to je *Oberleutnant*, nadporučík. Měl velký pěstěný knír a vypadal, že je o pár let starší než Šár.

„Neříkám, že se tím zabývám, jen chci vědět, co se tu děje," zabručel Šár s výrazem naprostého nezájmu. Hartmanová si vyděšeně dala ruku před pusu, z jeho tónu měla určitě dojem, že je mu všechno jedno. Nejhorší bylo, že sám nevěděl, jestli ten nezájem hraje, nebo ne.

Důstojník zafuněl. „Rekvírujeme zásoby pro potřeby armády."

„Kdo vydal takový rozkaz?"

„Místodržící Siegler."

Šár byl rád, že kocovina cestou na statek téměř odezněla. „Já měl za to, že císařem je Ferdinand I."

„Máte staré informace. Jeho císařské Veličenstvo se odebralo na pravdu Boží. V nastalém chaosu a v těchto pohnutých časech vznikla prozatímní vláda v Grazu. Nový ministerský předseda Bach vyslal do českých zemí polního podmaršálka Sieglera, aby se tu ujal vlády jako místodržící a zabránil upadání zemí do dalšího zmatku."

„A *místodržící Siegler* se rozhodl krást lidem obilí a… slepice?" Mrkl na jednoho z vojáků, který držel za pařáty dvě slepice. Všichni vojáci už ale ustali ve svém konání a dívali se na něj. Voják rychle slepice pustil, když mu jeho velitel věnoval pohled. Ptáci vyděšeně zakdákali.

„My nekrademe, je to rozkaz od místodržícího."

„A co bude s těmi lidmi, kterým před zimou kradete obilí?" zeptal se Šár konverzačně.

Něco na velitelově výrazu mu říkalo, že tuhle otázku mu poslední dny pokládali hodně často a už má nacvičenou odpověď. „Doba je zlá a jídla je málo, musíme ho všechno koncentrovat na jednom místě a potom spravedlivě rozdělit. Tak si regent Siegler pojistí, že se zde nebudou srocovat žádné protihabsburské živly."

Což v překladu znamená, že Siegler – ať už je to kdokoli – chce využít hladu, aby se udržel u moci.

„Aha," řekl Šár prostě a dál stál. Oficír na něj nejistě hleděl, vojáci se trochu uvolnili, ale ten s puškou v ruce ho nadále sledoval.

„Můžete tedy jít, *Herr Jäger*,“ řekl nakonec důstojník. „Tohle se vás opravdu netýká. Také jste člen záloh *Landswehru*, vašich služeb bude nepochybně brzy zapotřebí.“

Šár si povzdychl. Sundal ze zad šarlsvilku a potěžkal ji. „Zpátky do služby? No ano, ale víte, *Herr Oberleutnant*, já mám císařem a vrchnostenskou kanceláří posvěcenou službu už teď. Mám dohlížet na tento les. Už není panský, císař slíbil reformy, takže mu vlastně také sloužím přímo. A jednou z mých povinností je zbavovat tento les škůdců. A před sebou těch škůdců vidím hned pět. Myslím, že byste se tedy měli klidit, protože moje povinnost mluví jasně.“

Nadporučíkovi chvíli trvalo, než pochopil, co jim hajný říká. Chvíli na něj zíral s otevřenou pusou. „Vy jste blázen!“

„To jsem, *Herr Oberleutnant*,“ řekl Šár s úsměvem. „To rozhodně jsem. Ale lepší blázen než zloděj. Kliďte se odsud.“

Oficír se obrátil na vojáka, který dřív dohlížel na Hartmanovy. Celá rodina se shlukla kolem ležícího otce a s vytřeštěnými výrazy sledovala dění, jako by to bylo nějaké šílené divadlo. Šár od nich žádnou pomoc čekat nemůže.

Vlastně to bylo stejně jedno.

Dávno zapomenuté vojenské instinkty mluvily velmi jasně…

„*Schiessen ihn!*“ nařídil velitel. Voják si zapřel pušku do ramene, ale víc nestihl. Šárova rána ho zasáhla přímo do hrudníku a mladý voják se zhroutil k zemi.

Oficírův kůň zaržál a velitel na okamžik ztratil rovnováhu. Ostatní vojáci honem sahali po svých puškách a začali nabíjet. Jak předpokládal, neměli nabito, armáda nenechala vojáky nabíjet, pokud to nebylo před bitvou. Velitel nejspíš nařídil nabíjení jen jednomu vojákovi pro případ, že by se místní o něco pokusili.

Augustinky se také nabíjely déle než šarlsvilka.

Šár sám zaklekl, aby si zmenšil siluetu, odepjal z opasku prachovnici, nasypal do hlavně prach, zastrčil patronu a nakonec dovnitř několikrát vrazil nabiják.

Na některé věci se nedá zapomenout ani deset let po vojně. Měl to rychleji než vojáci u stodoly.

Rozdíl také byl, že oni byli tím výbuchem násilí zaskočeni. A záleželo jim na tom, aby přežili. Šár se tím netrápil.

Velitel vystřelil z pistole, ale minul, na tuhle vzdálenost nemohl ani nic jiného čekat. Šár rychle zamířil a skolil dalšího vojáka, který se už chystal ke střelbě. Jeho dva kumpáni se snažili krýt a střílet zároveň, oba vypálili a minuli.

Velitel zaklel cosi v němčině, tasil šavli a rozjel se na koni proti Šárovi.

Hajný stihl jen odhodit pušku, jedním rychlým pohybem si ze zad stáhl brokovnici a vypálil ve chvíli, kdy byl důstojník od něj sotva několik metrů, šavli už napřaženou k úderu.

Sprška broků zasáhla jezdce i koně a oba se svalili na zem. Nadporučíkův knír byl roztrhán i se zbytkem obličeje. Kůň se zoufale mrskal a řehtal.

Dva zbývající vojáci běželi za velitelem. Šár na okamžik doufal, že utečou, když jim zabije vůdce, ale tak nedisciplinovaní zřejmě nebyli. Běželi s nenabitými puškami, evidentně je chtěli použít jako kyje.

Kůň měl náskok, ale vojáci nebyli o moc pozadu. Šár zahodil brokovnici a sáhl opět po šárlsvilce, i když mu bylo jasné, že nestačí znovu nabít. Doběhnou k němu a jednoduše ho umlátí.

Jsou i horší konce, pomyslel si, zatímco jeho tělo automaticky provádělo nabíjecí rituál.

Rychle, honem. Prach do hlavně, kule…

V náhlém popudu se vykašlal na kuli, hodil do hlavně nabiják a rovnou se s puškou otočil k vojákovi, který se už napřahoval k úderu.

Další výstřel a nabiják propíchl vojákovo tělo jako šíp.

To už u něj byl ale ten poslední a rychlým úderem mu vyrazil pušku z rukou. Šár zasyčel, další ránu však dostal do břicha a potom do hrudníku.

Padl na zem, voják nad ním, v očích výraz téměř animální zuřivosti, a rozmachoval se k dalšímu úderu.

Teď se ta animální zuřivost probudila i v Daliboru Šárovi.

Zařval a rychle se odvalil, aby se dostal z dosahu. Úder puškou šel

vedle. Šár se zkusil postavit, ale to ho voják vzal pažbou přes záda a Šár dopadl na stále se zmítajícího koně.

A přímo před očima mu na oficírově těle ležela šavle, kterou mrtvý v okamžiku smrti upustil.

Další úder do zad, Šár se naposledy vzepjal, jedním máchnutím popadl šavli, odvalil se na záda a mávl před sebou. Voják se zarazil, ale rychle se opět dal do pohybu. Puška držená za hlaveň měla delší dosah než šavle.

Šár znovu zařval, vykryl jeden úder a potom máchl šavlí.

Čepel roztrhla vojákovi kabátec od pasu až ke klíční kosti, vytryskla krev.

Jeho protivník zpomalil, ale zuřivost ho poháněla dál, chtěl se otočit a znovu udeřit, ale Šár sekl znovu. Tentokrát čepel zasáhla krk.

Neusekl vojákovi hlavu, ale zbraň proťala krční tepnu a zůstala zaklíněná v obratlích. Chlap už jenom zachroptěl a svalil se na zem.

Jeho krev se mísila s krví koně.

Šár chvíli oddychoval, díval se na tu spoušť, vzpamatovával se.

Potom sám padl do louže cizí krve.

*

„Dobré odpoledne. Vy jste pan Dalibor Šár, nemýlím-li se."

Šár se nadzvedl. Pořád ho všechno bolelo, ale jak mu řekl felčar, kterého přivolali z Kralup, neměl nic zlomeného, pár kostí bylo naražených a měl by se šetřit, ale bude v pořádku.

To nic neměnilo na tom, že pár dnů ležel na statku u Hartmanů, kde se o něj i o manžela poctivě starala paní Hartmanová. Chvíli si pomyslel, že bylo příjemné stonat zrovna tady, jako kdyby měl znovu rodinu.

Teď se ale soustředil na vytáhlého cizince. Vlasy měl krátké a učesané podle měšťanského vkusu v Praze, ale neměl knír, i když „vyšší vrstvy" ho nosily rády. Rozhodně to nebyl nikdo ze Zeměch, Nelahozevsi, Otvovic nebo Kralup, na to byl moc dobře oblečený a kultivovaný. Takové lidi Šár pamatoval ze Španělska, kde bojoval. Nesl se jako šlechtic.

„To jsem," řekl nahlas. „Dalibor Šár... ha... hajnej. Kdo ráčí být oni?"

„Moje jméno je Richard Mělnický. Jsem majitel textiláren v několika městech tady v okolí. Přijel jsem z Mělníka."

Šár se musel zasmát. „Mělnický z Mělníka?"

„Ano, narodil jsem se v Ústí, ale přestěhovali jsme se do Mělníka. Uznávám, že to bylo celkem příhodné. A také to dobře propagovalo můj obchod. Stejně jako ho propaguje mé přemyslovské dědictví."

„Přemyslovské? Jako Přemysl, co si vzal Libuši?"

„Ano, kdysi český vládnoucí rod, jsem z jeho vedlejší větve."

„No, to jim asi moc nevěřím. Ale proč taková honorace přišla za mnou na statek u Zeměch?"

„Slyšel jsem, co jste vykonal. Jak jste bránil tuhle rodinu a její statek. Zvěsti o vaší statečnosti se šíří po celém kraji."

Šár se zasmál, až ho z toho zase zabolela záda. „No, nevím, jestli jsem jim pomohl. Ti vojáci se určitě vrátí."

„Možná ne. Tohle nebyl ojedinělý případ, vojáci z Prahy kradou obilí po celém kraji. I u nás na Mělníku vybrali celé sýpky. Tam jich přišlo mnohem víc a také to dopadlo mnohem hůř. V Mělníku žije hodně lidí. Mě ztloukli, ale potom začala střelba a zabili devět lidí. Mezi nimi i dvě ženy." Tvář se mu zkřivila odporem. Šár se mu nedivil, ale sám viděl ve Španělsku mnohem horší věci.

Nicméně k vlastnímu překvapení jeho samotného začalo zajímat, co se to děje.

„A to prostě jen tak chodí a kradou jídlo? Proč?"

„Dlouho nám to nebylo jasné, ale víme, že přicházejí z Prahy a jednají na rozkaz polního podmaršálka jménem Arthur Siegler."

„O tom se zmiňoval důstojník, se kterým jsem se střetl. Ale říkal mu místodržící."

„Ano, nechal jsem poslat svoje lidi do Prahy, aby zjistili co nejvíc. Siegler dorazil před měsícem z Grazu v čele vojska o síle dobrých deseti tisíců mužů. Vyslal ho Alexander Bach, moc o něm nevím, ale během nepokojů ve Vídni před Velkou bouří byl jedním ze zastánců revolucionářů a velkým liberálem. Teď se zdá, že má v rukou moc

ministerského předsedy a snaží se ve vzniklém chaosu udržet u moci. Do Čech poslal Sieglera. A ten podle všeho převzal jak funkci hraběte Windischgrätze, tak funkci místodržícího Thuna."

„Ty pány neráčím znát."

„Lev Thun-Hohenstein je – nebo byl, nevíme, co se s ním stalo – gubernátorní prezident Českého království, v praxi místodržící. Nikdy jsem se s ním nesetkal, ale pochopil jsem, že je to feudál, který požadavky našich mladých revolucionářů považoval za předčasné. Nicméně za svůj rodný jazyk považoval češtinu, to ho šlechtí."

Šár netušil, proč by ho to mělo šlechtit.

„Windischgrätz byl zase velícím důstojníkem v Čechách," pokračoval Mělnický. „Víme o něm jen tolik, že před Velkou bouří se chystal zakročit proti případnému povstání v Praze, kam jsme svolávali Slovanský sjezd."

„Slovanský sjezd?"

Mělnického shovívavý úsměv Šára docela vytočil, ale hajný se rozhodl mlčet.

„Vy se o národní otázku moc nezajímáte, že?" navázal Mělnický. „Šlo o sjezd v Praze na Žofíně, měl se uskutečnit v červnu letošního roku, ale Velká bouře způsobila, že spousta delegátů nedorazila. Měla se projednávat slovanská otázka v rakouských zemích i mimo ně, naším cílem bylo sjednocení slovanských národů v rámci Rakouska. Předsedal tomu František Palacký."

„To je kdo?"

Další shovívavý úsměv.

„To teď nechme stranou. V Praze byla kvůli sjezdu posílena vojenská posádka a po Velké bouři nastal chaos. Zmatky v ulicích, dokonce se střílelo. Místodržící hrabě Thun a kníže Windischgrätz se dlouho snažili udržet pořádek. Jenže… někdy během léta se do Prahy konečně doneslo, co je s rakouským mocnářstvím. Asi to nevíte, ale císař – i celá jeho rodina – zemřel během Velké bouře. Ve Vídni jsou ulice v plamenech, vláda nefunguje. Ministerský předseda von Pillersdorf je nejspíš také po smrti. V Uhrách je ještě větší chaos, tam

je přímo válka. A víme, že Velká bouře byl svým způsobem konec světa."

Stručně Šárovi objasnil, co jeho člověk viděl u Dukly.

„To je moc zajímavé," řekl Šár. „Ale jak to souvisí s kradením jídla? Kromě toho, že byla špatná úroda."

„Přesně. Špatná úroda zapříčinila, že bude málo jídla na zimu, a přes jídlo můžete lidi ovládat. Nevím, jestli to byl nápad předsedy Bacha nebo Sieglerova iniciativa, ale prostřednictvím jídla, nebo lépe řečeno hladu, je možné zajistit pořádek. Nechal jsem se na něj informovat. Je to velice ctižádostivý voják, našel jsem i složku, kterou na něj měla rakouská tajná policie. Báli se, že je až moc ambiciózní. Před měsícem, po jeho příchodu do Prahy, tam také dorazily hlavy všech českých šlechtických rodů, tedy těch významných, mě nepozvali. Zdejší Lobkowitzové, Kinští, Schwarzenbergové, Nostitzové... Měli s hrabětem Thunem a Windischgrätzem jednat o řešení krize. Od té doby ale o nikom z nich nikdo neslyšel a následně přišly zprávy, že v Praze vládne *nějaký* místodržící Siegler. Převzal v Praze velení, tvrdí se, že Windischgrätz a Thun jsou nezvěstní po bojích v pražských ulicích, ale já věřím, že Siegler je nechal odstranit nebo zavřít, stejně jako ostatní šlechtice. Je dost možné, že vůbec nejedná na příkaz vlády ve Vídni, tedy vlastně v Grazu. Ví, že staré pořádky v monarchii skončily, a chce zaplnit mocenské vakuum."

„Co je to vakuum?"

„Prázdný prostor, nic, vzduchoprázdno. Rakousko teď nemá vládu. Ve Vídni, Pešti a dalších velkých městech je chaos. Praha je z celé monarchie nejstabilnější, tak se Siegler rozhodl zkusit se ujmout moci odtud. Nebo možná opravdu jedná zcela dle Bachových rozkazů. V každém případě má velkou armádu, která je na jeho straně, a podstatná část pražské posádky se k němu také přidala – i když jsou to z velké části Češi, hladem nebo žoldem je asi drží na uzdě. Vysílá své nejvěrnější vojáky po okolí, aby kradli jídlo, to jsou zase vesměs Rakušáci, jak jste sám zjistil. Lidé, kteří přišli s jeho armádou z jihu. Hladovým poddaným se snadno vládne. Každý ochotně slíbí loajalitu, když za to dostane možnost nakrmit svoje děti."

„Chápu."

„No a tyhle bandy vojenských zlodějů chodí po celém kraji. Mělník a všechny obce na jih od něj jsou zemědělská zásobárna pro Prahu. Siegler to chce zajistit pro sebe."

„Chápu," zopakoval Šár a nakrčil obočí. „A proč mi o tom přišli vyprávět?"

„Protože vás potřebujeme. Siegler je tyran a k tomu ještě parazituje na českých lidech. Sám je Rakušan. Nevím, jestli by používal hlad jako donucovací prostředek, kdyby nebyl v Praze, ale ve Vídni. Nicméně ho musíme zastavit."

„A jak to chcete udělat? A proč pořád říkáte *moji lidé* a *my* ho musíme zastavit. Vždyť jste jen obchodník s... textilem jste říkal?"

„Ano, vlastním textilky, ale po událostech na Mělníku... lidé ke mně začali vzhlížet, a i starosta města řekl, že bych měl rozhodovat já. Starosta mi předal své pravomoci, i když oblasti de iure vládne kníže Lobkowitz. Jenže ten je nyní nezvěstný, nejspíš byl zabit nebo je uvězněný v Praze. Možná ke mně vzhlíží i právě jako k Přemyslovci. V každém případě mám podporu starostů všech měst v okolí a začal jsem svolávat dobrovolníky. Máme i nějaké zbraně."

„A vy byste chtěl, abych byl jedním z těch vašich dobrovolníků?" Šár se skoro zasmál. „Možná jsem zabil těch pět vojáků, protože ohrožovali moje sousedy, ale to neznamená, že se chci zaplést do nějaké vaší revoluce."

„To jste mě nepochopil. Já nechci, abyste pochodoval jako řadový voják v nějaké mé armádě. Já chci, abyste ty vojáky vycvičil a vedl."

„Cože? Tak teď si už opravdu dělaj legraci."

„Nedělám. Mluvím naprosto vážně."

„Nejsem velitel a nejsem ani zkušený voják."

„Dobře vím, že to není pravda. Sám jste skolil pět nepřátelských vojáků, kteří měli lepší výzbroj než vy."

„Měl jsem štěstí, a hlavně mi bylo jedno, jestli umřu. To byla moje výhoda. Já tam vlastně *chtěl* umřít!"

Mělnický se usmál. „Jako obchodník jsem se naučil, že někteří lidé si umějí štěstí vyrobit sami. A vy takový evidentně jste. To za prvé,

ale račte si připomenout i za druhé a za třetí. Za druhé máte válečné zkušenosti. Mám dost dobrovolníků, co bývali drábové nebo vojáci, mašírovali v kasárnách nebo honili kapsáře po nocích. Ale vy jste válečný veterán. Ano, také jsem se na vás nechal informovat. Bojoval jste ve Španělsku v cizinecké legii na straně regentky."

„To už je ale přes deset let." Šár zavrtěl hlavou. „Oni musej být hrozně zoufalí, že chtěj mě."

„Ano, jsme zoufalí, v tom se s vámi nepřu. Ale vím, že jste ve válce byl velmi statečný a vaše schopnosti podle všeho nezakrněly. Pokud chceme jít do boje proti Sieglerovi, potřebujeme na své straně lidi, kteří umějí válčit. To je naše výhoda. Siegler má přesilu, ale zkušení vojáci jsou s Radeckým v Itálii – nebo tam byli před Velkou bouří –, případně bojují v Uhrách. Z Grazu vyslali jen to, co bylo po ruce. Siegler má vojáky, kteří umí jen pochodovat a teď i krást obilí. Potřebujeme, abyste vytrénoval naše dobrovolníky, aby uměli bojovat jako vy."

Šár se zase opřel do polštářů a odfrkl si. „Děkuji převelice za nabídku. Uctivě odmítám."

Mělnický se pomalu postavil. „Smím vědět proč?"

„Protože nechci. Nechci se plést do revolucí, do vašich bojů, do vaší Velké bouře. Je mi to jedno. Nenechal jsem zabít sousedy, ale to je tak všechno. Už jsem vám to říkal, já bych preferoval, kdyby mě zabili. Někdo takový vůdcem být nemůže."

„Ano, to jste říkal." Mělnický pokýval hlavou. „Vím i to, proč tomu tak je, paní Hartmanová mi pověděla o vaší rodině. Přijměte mou soustrast."

„Zmizte!" křikl Šár. Ale Mělnický se ani nepohnul. Stál nad ním jako socha s noblesou všech českých šlechtických rodů.

„Myslíte si, že nic nevím? Proč se den co den opíjíte? Kašlete na svou práci? Vím, co s člověkem udělá ztráta, viděl jsem to mnohokrát. Vaše žena a obě dcery zahynuly na tyfus. Chtěl jste zemřít s nimi. Vás Velká bouře a světová katastrofa vlastně nijak nezasáhla, pro vás ten konec světa přišel už dřív, že ano?"

„Krásně jste si to shrnul. Tak odejdete už?"

Mělnický pokýval hlavou. „Odejdu. Ale moje nabídka trvá. Jen mi dovolte vám nabídnout něco k úvaze: Kolik dalších otců během zimy přijde o své děti, když nezískáme to obilí zpátky? Zamyslete se nad tím."

„Jděte už." Tentokrát Šár nekřičel, zašeptal to.

Mělnický opravdu odešel. Dalibor Šár osaměl a zíral do stropu.

Co mu bylo do jiných dětí? O dětech tyhle věci přece nikdy nebyly, ale to si ten chlap z textilky neuvědomí. Touha po penězích, po dobrodružství nebo nějaké ideály či snaha ochránit někoho blízkého možná člověka přimějí dát se na vojnu, ale to není to, za co potom reálně bojuje. Nikdy to nebylo o tom.

Bylo to přece vždycky o něčem jiném.

Šár si to neuvědomoval, ale když tehdy stál tváří v tvář pěti vojákům... ten pocit se k němu vrátil.

Věděl, o čem to je.

3.

„Máme nějaké nové zprávy z Terezína?“

Richard Mělnický si už ani nepamatoval, kolik takových porad v jeho domě vlastně proběhlo. Několikrát u sebe pořádal salony, kam přicházeli vlastenci ze všech okolních měst. Teď jeho salon připomínal porady válečného štábu.

„Posádka v Terezíně se drží stranou,“ řekl Holštýn, starosta Litoměřic, který se snažil s rakouskou posádkou v Terezíně vyjednávat. „Chápu je, neví, co se děje, a mají zásoby. Velitel tábora se jmenuje Kamil Presl, je to původem Čech, ale většinu kariéry strávil v Rakousích. Z Terezína k nám zběhlo pár vojáků, jenže ti moc nevědí. Ale naštěstí k nám zběhl i jeden jejich důstojník s vozem augustinek, který měl dovézt někam do Prahy.“

Mělnický přikývl. O zbraních nic netušil, nebyl voják ani neměl vojáka v rodině, ale věděl, že pušky Augustin byly součástí nejmodernější výzbroje rakouské armády. Jeho dobrovolníci, kteří se snažili bránit zásoby potravin lidí v okolí, měli zastaralé flinty, často ještě z dob, kdy jejich dědečci bojovali s Napoleonem u Slavkova. Držení zbraně bylo v Rakousku samozřejmě trestné, ale spousta lidí doma něco měla, ať už šlo o pytlácké zbraně nebo staré pušky

Národní gardy, či dokonce právě rodinné dědictví někde nad krbem.

„To je dobře, to je dobře. Asi se veliteli Terezína – říkal jste, že se jmenuje Presl? – nemůžeme moc divit. Také neví, co dělat, a tak prostě sedí a čeká na rozkazy. Nejspíš vyleze, až všechno skončí, a pogratuluje vítězi."

„Pořád tam má ale nejmíň čtyři tisíce vojáků," řekl Holštýn.

„Navíc víme, že k němu vyslal posly i Siegler," řekl Ondrejka, který se ujal role oficiálního průzkumníka jejich Národní aliance, jak se tomu začalo říkat. „Presl ale všechna vyjednávání zahrává do autu."

„Zatím, zatím," řekl Mělnický, ale přikývl. Byla to dobrá zpráva. „Problém je, že naši dobrovolníci častěji prohrávají, než vyhrávají. A zbraní máme málo."

„Já vím. Snad to vyřeší zásoby z Terezína a také dodávka od mistra Běcha."

Mělnický kývl na dalšího účastníka jejich porady. Pavel Běch byl mistr puškař z Kladna, a ačkoli nebyl součástí žádné velké zbrojovky, se svými učedníky dělal pušky v rekordním čase už od Velké bouře a dodal dobrovolníkům další stovku starších předovek.

„Problém je, že je musíme někomu hned dát a vyslat ho do bitvy," řekl Holštýn. „Sieglerovi vojáci plundrují celý kraj a my nemůžeme..."

„Omlouvám se, že vyrušuji, pánové," ozval se ženský hlas. Mělnický se otočil a usmál se. Dovnitř vstoupila Agáta. Rychle přešel sál až ke své ženě a vzal ji za ruce. „Agáto, co se děje?"

„Máme hosta, chce tě vidět." Něco v jejím tónu mu napovědělo, že by ho radši měl přijmout.

„Jistě, můžeme poradu odložit..."

„Není to nutné, asi se jí bude chtít účastnit."

O minutu později do salonu vstoupil Dalibor Šár.

„Pane Šár! Ani nevíte, jak mě těší, že vás tu vidím."

„Já ani nemyslel, že sem kdy půjdu, vašnosti," řekl Šár trochu zamračeně.

„Nicméně nakonec jste se rozhodl nám pomoct?"

Chvíli váhal, ale nakonec přikývl. „Ano, pomůžu vám."

Mělnický Šára představil všem mužům u stolu a potom mu ukázali mapu rozloženou na stole.

„Sieglerovi vojáci plundrují celý kraj, tak jako to udělali u vás v Zeměchách. Máme spousty dobrovolníků, mezi nimi i dráby, vojáky a jiné hajné, ale nikdo nemá takové válečné zkušenosti jako vy."

„Moc velké nemám," namítl Šár.

„Jistě že máte, ale řeknu to jinak. Vy jste dokázal zabít pět vojáků a byl jste sám." Mělnický ukázal na mapu. „Zrovna včera jsme přišli o osm vyzbrojených dobrovolníků proti jedné pětičlenné patrole podobné těm, kterou jste potkal vy."

Šár se víc naklonil nad mapu. „Co jste čekali? Že se někdo přihlásí dobrovolně a vy mu dáte pušku, to z něj válečníka neudělá."

„Jsou to všechno hrdí vlastenci, kteří brání své domovy," řekl Mělnický trochu příkře.

„Ani vlastenectví z vás neudělá vojáka. Strach o domov vám nezlepší mušku. Vy těmi lidmi plýtváte. Nemají žádný výcvik a jen tak z plezíru je někam posíláte."

„Siegler plundruje další a další statky, musíme se mu postavit," ozval se starosta Grosz z Ústí.

„Pokud se budete snažit ubránit všechno, neubráníte nic a Siegler vás – *nás* – rozstřílí po kouskách. Ne, přijdeme o další hospodářství a o další jídlo, s tím se musíme smířit. Potřebujeme ale vytvořit jednotku, která si to jídlo vezme zpátky."

„A to dokážete udělat? Ráčej odpustit, ale vždyť jsou jen hajnej."

„Tady vašnosta Mělnický myslel, že bych mohl pomoct." Šár se ušklíbl. „Rozhodně to nemůžu zhoršit."

„Co navrhujete?" zeptal se Mělnický se vší vážností.

„Všechny dobrovolníky doveďte sem. Kolik jich máme?"

„Přes dobrý tisíc."

„A kolik pušek?"

„Méně, ale máme nějaké nové zásoby…"

„Jinak. Kolik pušek máme teď k dispozici?"

Několik mužů se zatvářilo pohoršeně, že si nějaký hajný dovolil

přerušit pana Mělnického. Ten ale ani nemrkl a jen odpověděl na otázku, když si rychle ověřil čísla u dalších přítomných.

„Asi čtyři sta. Osmdesát nám dovezli zběhové z Terezína, dalších asi dvě stě padesát jsme získali z ukořistěného pašeráckého nákladu, který tu uvázl během Velké bouře."

„Pašeráckého nákladu?"

Starosta Grosz se zasmál. „Ano, cestovali přes Ústí. Náklad britských pušek pro povstalce v Uhrách. Už se tam nedostanou."

Šár evidentně uvažoval. „Starší pušky nemusejí být nutně problém. Mají i své výhody."

„K tomu všemu máme ještě dalších stovku od mistra puškaře Běcha, který dělá ty starší modely. Je to jednodušší."

„Dobrá, to by mohlo pro začátek stačit."

*

Šár si pořád nebyl jistý, proč to vlastně dělá. Připadalo mu to jako jedna obrovská setrvačnost následující několik pitomých rozhodnutí.

Nicméně pochyby nechal stranou, když v mysliveckém kabátě – uniformy ještě nikdo neměl – vyšel před budovu, kde se řadili jeho „vojáci". První skupina, protože nebylo možné, aby trénoval tisícovku dobrovolníků najednou, když pro všechny nemají ani pušky.

Vojáci samozřejmě nebyli „jeho". On je měl cvičit a nějakým způsobem je povede, ale nebyl žádný velký myslitel. Vedle něj stejně honosně kráčel Karel Purkrábek, který před Velkou bouří sloužil jako důstojník v rakouské armádě, než šel do výslužby jako hejtman a stal se obchodníkem v Roztokách. Z toho, co slyšel Šár, byl Purkrábek obstojný administrátor a velitel a Mělnický i ta jeho skupina hlavounů se rozhodli nechat ho velet. Třetím mužem v jejich skupině byl Vlastimil Amber, jeden ze zběhlých rakouských vojáků a ten, který měl nejvyšší hodnost; byl *Leutnantem*, poručíkem. Ale vzhledem k tomu, že museli postavit celou novou armádu – nebo alespoň regiment –, tak z něj Mělnický udělal hejtmana a z Purkrábka byl major.

Šár byl pouze *Stabs-Feldwebel*, štábní šikovatel, ale Mělnický mu dal v soukromí jasně najevo, že chce, aby vojáky trénoval podle svého, povyšoval ty, u kterých to uzná za vhodné, a zároveň, pokud by měl dojem, že Purkrábek a Amber dělají víc škody než užitku, má to Mělnickému oznámit a on je vymění.

Tím Richard Mělnický u Šára stoupl. Sice to byl jen obchodníček, kterému lidé věřili, že je Přemyslovec, a možná až moc tlačil na pilu s vlastenectvím, ale nebyl hloupý. Uvědomoval si, že budou bojovat o život, a Šár dobře věděl, že víc než cokoli jiného válku prohrávají špatní důstojníci na *vaší* straně, ne výborní důstojníci na nepřátelské straně.

Své dva důstojníky ale nyní nevnímal, místo toho pozoroval směsku dobrovolníků, která se řadila před budovou statku. Byl to jeden ze statků u Mělníka, kde Sieglerovi vojáci pozabíjeli celou rodinu, když se bránila, a stavení bylo nyní opuštěné. Bylo jen příhodné, že tu bude trénovat jednotka, která má Sieglerovi pustit žilou.

Dobrovolníci byli muži různého věku. Nejstaršího Šár odhadoval tak na padesát, nejmladšímu bylo kolem dvanácti. Hodně z nich byli zemědělci, kteří přišli o svá pole, ale bylo tu i hodně jiných profesí a mezi nimi asi deset zběhlých vojáků. Ty Šár poznal bezpečně nejen podle uniforem, ale i podle způsobu, jakým stáli. V duchu se rozhodl, že z těch udělá poddůstojníky a uvidí, jestli se osvědčí. Bude potřebovat, aby mu pomáhali cvičit další skupinu.

„Chlapi!“ zaburácel na dobrovolníky. „Představuji vám velitele naší jednotky, majora Purkrábka a hejtmana Ambera.“

Několik mužů začalo provolávat slávu, Šár je hned utišil.

„Ne! Důstojníkům neprovoláváte slávu, důstojníkům salutujete!“

Dvanáctiletý kluk zasalutoval.

Šár se zhluboka nadechl.

„Já jsem štábní šikovatel Dalibor Šár. Pan Richard Mělnický mě určil velitelem vašeho výcviku. Proč mě?“ Začal procházet podél řady vojáků a studoval je. „Protože jsem sám zabil pět rakouských vojáků. Proč jsem to udělal? Protože jsem chtěl bránit sousedy? To taky. Ale proč ještě?“ Zastavil se před jedním svalnatým

vojákem, který vypadal jako obecní rváč. „Protože jsem *mohl*. Protože jsem *nepřemýšlel*, protože jsem krok za krokem *dělal* správné věci. Nechtěl jsem přežít, věřte mi, nechtěl, bylo mi to jedno. A teď jde o to, abych vás to taky naučil. Před více než deseti lety jsem sloužil jako dobrovolník ve Španělsku, v karlistické válce. Šel jsem tam jako sedmnáctiletý k cizinecké legii. Zabíjel jsem dřív, než jsem přišel o panictví."

Několik dobrovolníků se uchechtlo, někteří se zatvářili pohoršeně. Šár vycenil zuby.

„Vím, že jste silní. A vím, že jste stateční. Přihlásili jste se sem. Někteří z vás jsou určitě dobří střelci, jiní jsou zvyklí na život v nepohodlí a v lese. Ale tyhle věci nedělají dobrého vojáka. Mluvte, co dělá dobrého vojáka?!"

Nepřekvapilo ho, že se jako první ozvali zběhové z rakouské armády.

„Poslušnost!"

„Když má čistou uniformu!"

„Plnění rozkazů!"

„Správné pochodování!"

Z výrazů Purkrábka a Ambera usoudil, že tihle dva jsou s odpověďmi spokojeni. To byl první černý puntík, který u něj měli.

„Špatně! Špatně!"

Ukázal kamsi za kopec. „Poslední týdny vám a vašim rodinám kradl obilí šílenec, který má armádu, co uvažuje přesně takhle. Jsou poslušní, plní rozkazy, pochodují správně a mají určitě i čisté uniformy. Jenže válku nevyhrává ten, kdo má čistší uniformu, válku vyhrává ten, kdo zabije nepřítele. A to se teď děje, je válka, nemyslete si, nic jiného. Válka, kde proti nám stojí přesila, a pokud máme vyhrát, musíme zabíjet nepřátelské vojáky rychleji, než oni budou zabíjet nás. Pochodování a formace jsou důležité, ano. Ale ne někde na nádvoří v kasárnách. Musíme pochodovat v terénu a cílem toho pochodování musí být zabití nepřítele, jiný úkol a jinou funkci to nemá. Raději si to hned teď srovnejte v hlavě. Jsme tu, abychom zabíjeli."

Přešel ke dvěma vozům. Na každém byla hromada pušek jiného

typu. Vzal jednu z prvního vozu a potěžkal. Prošel s ní kolem vojáků, aby si ji prohlédli.

„Tohle je od téhle chvíle váš nejlepší kamarád. Anglická puška Brunswick, zabavili jsme je pašerákům, ale to nevadí. Brunswick, stejně jako moje M 1822, je úplně jiný typ flinty, než jaké mají Sieglerovi vojáci. Ti mají tohle." Vytáhl druhou pušku. Držel je obě tak, aby na ně všichni viděli. „Tohle je puška Augustin. Nová technologie, kterou má nepřítel, a my ji musíme používat také. Má ovšem spoustu nevýhod, které proti nepříteli využijeme." Vrátil augustinku na vůz. „Podle rakouské polní příručky vystřelí dobrý voják z augustinky dvakrát za minutu, ti největší mistři třikrát. Nabíjí se dlouho. Brunswick má mnohem jednodušší nabíjení. Chcete vědět, co dělá dobrého vojáka? Schopnost z téhle flinty vystřelit čtyřikrát za minutu za jakéhokoli počasí. A to je to, co vás naučím. Protože pokud dokážete vypálit čtyřikrát a váš nepřítel jen dvakrát, budete mít možná šanci! A když ji budete mít vy, budeme ji mít i my všichni." Ukázal na vůz plný pušek. „Každý vyfasujete brunšvicku, ale nejdřív se musíme naučit alespoň trochu hýbat. Takže seřadit do dvojstupu... *TEĎ*."

*

Richard Mělnický procházel přes přádelnu, kde všechno běželo na plné obrátky. Zpod prahů dveří táhlo zvenku vlhko a chlad, připomínka záplav a pohromy, která ale skončila pohlcena v horku, prachu a hluku přádelny. Všechno se zdálo být jako vždycky, jako by se zhola nic nezměnilo. Zatím ještě měli materiál, zdroje, které mohli zpracovávat.

Tisíce vřeten na několika spřádacích strojcích se točily, vířily v nekonečném tanci. Stroje rachotily, kola, která je poháněla, nezpomalila ani na chvíli. Bílá vlákna příze proudila jako tenké pramínky říček, paralelně vedle sebe tvořících řeky sahající přes celou halu. Kolem byli neustále v pohybu lidé s košťaty na dlouhé násadě, aby zametali zbytky materiálu z podlahy pod stroji. Nechat je tam by znamenalo nejen plýtvání, ale i riziko požáru, kdyby dolů spadla jediná jiskra.

Řady a řady příze se navíjely. Mělnický zdravil jen krátkým zvednutím ruky přadláky a přadleny s vyhrnutými rukávy. Dělával to tak vždycky, a teď tím spíš. Chtěl, aby věděli, že je neopustil. Viděl, jak se věnují svojí práci s jakousi zarputilou usilovností. Bylo to něco, co znali, co tvořilo součást jejich dosavadního života, i když to byla dřina. Továrna žila, vydechovala páru. Mělnickému záhy po zádech stékaly kapky potu.

Jak procházel, uvědomil si, že tohle nedělá jenom kvůli svým dělníkům. Dělá to i kvůli sobě. Něco v něm tíhlo k té běžné každodenní rutině. K tomu známému. K tomu, čemu zasvětil život.

Jenže život zasvětil i českému národu. A v posledních dnech si uvědomoval, že národní myšlenka působila úplně jinak, když ji probírali v teoretické rovině v salonech. Nebo když tiskli a šířili noviny a knihy v českém jazyce. Nebo když chystali Slovanský sjezd.

Mělnický byl pyšný na své přemyslovské dědictví už od dob, kdy mu rodiče o jejich rodu vyprávěli. Přiznal si, že to používal i pro vlastní zviditelnění. Rád byl ve vlasteneckých kruzích známý jako *ten* Přemyslovec.

Teď byl ale okolnostmi vržen do čela Národní aliance. Vzhlíželi k němu jako k Přemyslovci. I jako k rozhodné a vůdcovské osobnosti.

Někde v nitru se ale Mělnický obával, že vlastně není ani jedno.

Ucítil lehký dotek na rameni. Když se ohlédl, za ním stála jeho manželka.

Popošli spolu dál od hlučících spřádacích strojů. Pak ven pod šedou oblohu.

„Jak to jde?“ zeptala se Agáta.

Richard dobře věděl, že se neptá na přádelnu. Že odhadla, co mu táhne hlavou. Jí se se svými pochybnostmi svěřoval. Pokud se nemůžete svěřit vlastní ženě, tak komu?

„Šár cvičí dobrovolníky – a i když nejsem voják, myslím, že lepšího člověka bychom na to sotva našli. Zažil válku a přežil ji. Ví, co je potřeba dělat. Jenom…“ Mělnický se odmlčel. Odpovídal spíš prakticky, ale věděl, že na to se ho Agáta neptá. Zavěsila se do něj. Šli spolu přes dvůr továrny. Vyčkávala, dávala mu čas srovnat si myšlenky.

„Někdy mám pochybnosti, jestli jsme si neukousli příliš velké sousto," navázal po chvíli.

Řekl *my*, ale Agáta stejně chápala, že myslí hlavně *já*.

„Ozbrojíme se, postavíme se na odpor, Siegler po nás skočí s celou armádou. Ano, bez jídla pomře spousta lidí v kraji. Z toho, co se děje, je jasné, že se Sieglerem se nepůjde domluvit, dokud jednáme z pozice slabších. Chápu to, ze studia dějin vím o podobných případech. Musíme se bránit. Jsem připravený riskovat hodně, ale nechci..." Znovu zmlkl.

Žena ho kývnutím pobídla, ať dokončí větu.

„Bojím se, že udělám chybu. Že přivedu spoustu lidí do nebezpečí. Že přivedu do nebezpečí tebe. Nebo našeho syna."

Agáta zavrtěla hlavou: „Nemůžeme se vyhnout nebezpečí, které přišlo až na náš práh. My si to nevybrali. Musíme se s tím jenom poprat."

Víc neřekla. Ani nebylo třeba. *My*. Ne *ty*.

Jako osoba v čele se možná cítil sám, ale nikdy sám nebyl.

Manželé stáli spolu. Držel Agátu za obě ruce, nic neříkali. Nic dalšího nebyla potřeba říkat.

*

„Pane Šár!"

Šár se otočil od sledování procesí rekrutů, kteří fasovali uniformy. Pan Mělnický měl zajímavý přístup k životu, ale když vám velí majitel textilky, má to své výhody. Velice rychle dodal rekrutům uniformy. Předtím samozřejmě stihl svolat vlasteneckou poradu a rozhodnout o správných vlasteneckých barvách. Výsledek měl bílé kalhoty, tmavomodrý kabátec s červenými lemy a pod ním bílou košili. Šárovi to trochu připomínalo uniformy, se kterými se setkal ve Španělsku, ale bylo to nepochybně správně vlastenecké. Na kloboucích byl zlatý lev.

Teď ale na uniformy nemyslel, protože ten hlas poznal. Otočil se a zíral.

„Kájo! Co tu proboha děláš?"

Čtrnáctiletý Karel Hartman se usmál. „Jsem dobrovolník. Přihlásil jsem se taky!“

„Co tvůj otec?“

„Co by, sourozenců mám dost. Viděl jsem, co jste dokázal, a… no, chtěl jsem pomoct. Po tom, jak ti vojáci zmlátili otce.“

Šár vnímal, jak se v něm vzmáhá cosi zvláštního, co už dlouho necítil.

Možná střetnutí u Hartmanovic domu viděl jen jako trochu komplikovanou sebevraždu. Možná prostě chtěl být zase vojákem. Mít nějaký smysl. A teď…

„No, takže to vypadá, že se o tebe budu muset starat?“ zabručel.

Měl bych ho poslat domů. Teď hned. Ale co by to bylo za příklad pro ostatní?

„Když otec konečně svolil, abych sem mohl jít, řekl, že mám dát pozor já na *vás*!“ Vítězoslavně se usmál. „Ráčej prominout, *Herr Stabs-Feldwebel*.“

„Můžeš mluvit česky. Tak alou pro uniformu, vojáku.“

„*Jawohl*… tedy rozkaz, štábní šikovateli.“

Odběhl a Šár si přejel rukou po tváři.

Tohle mu ještě chybělo.

*

„Vojenský dril je v něčem přece jen důležitý,“ řekl Šár, když měl rekruty nastoupené kolem sebe do půlkruhu. „V kasárnách vás učili pochodovat a každý asi znáte historky o pitomých oficírech, kteří bazírují na každém detailu. Ano, pitomí oficíři jsou často na obtíž.“ Několik rekrutů se zasmálo. Purkrábek se ušklíbl, ale Amberovi to vtipné nepřipadalo. Šár však nelítostně pokračoval.

„Všechen ten dril má ale v boji význam. Za poslední dny jste se naučili základy pohybu ve formaci, děláte toho spoustu automaticky, ale všechno trvá týdny. Stejné je to se střelbou.“ Vzal svou brunšvicku. Pořád to byl nezvyk oproti jeho myslivecké brokovnici nebo M 1822, ale nabíjela se hodně podobně.

„Pušku nabijeme pomocí jednotlivých kroků, které musíme použít v přesném pořadí. *Nesmíte* nad tím přemýšlet. Přemýšlení vás zdržuje. Musíte se naučit dělat to automaticky."

Vzal pušku do jedné ruky a sáhl do brašny na boku.

„První krok. Sáhnu pod pažbou do patrontašky a vytáhnu patronu.

Druhý krok. Utrhnu zuby papírovou patronu.

Třetí krok. Vložím ji do hlavně tak, aby seděla v drážce.

Čtvrtý krok. Vytáhnu nabiják, jedním pohybem patronu zarazím a vrátím nabiják pod hlaveň.

Pátý krok. Na piston nasadím zápalku.

Šestý krok. Natáhnu kohoutek a pálím."

Udělal všechny kroky, potom zapřel pušku a vypálil do vzduchu.

Několik vojáků sebou opravdu trhlo.

„Takhle pomalu to jde každému, já vím. To zvládne i opice, ale vy nejste opice, vy jste vojáci, i když vám často oficíři říkají, že to je totéž."

Další zdráhavé zasmání.

„Pane hejtmane Ambere, prosím, měřte mi čas."

„Jistě, štábní šikovateli," řekl Amber trochu nevrle a vytáhl kapesní hodinky. „Tak… teď!"

Šár nepřemýšlel, postupoval jako mnohokrát předtím. Brunswick se od M 1822 lišila, ale na rozdíl od augustinky byl postup prakticky stejný.

Patrontaška, patrona, zubama utrhnout, do hlavně, nabiják, kapslík…

Natáhl kohout a vypálil.

Amber nepřestával stopovat. Měli to dohodnuté. Šár znovu sáhl do patrontašky a celý proces zopakoval.

A znovu.

A znovu.

„Minuta!" řekl Amber sotva sekundu předtím, než Šár vystřelil počtvrté.

Novopečený štábní šikovatel odložil pušku a podíval se na rekruty. „Tak, teď je řada na vás."

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázku z knihy Velká bouře v českých zemích**.**
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.